

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobce: M. B.
e. č. X
st. přísl. X
pobytem X

proti

žalovanému: Ministerstvo vnitra České republiky
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 5. 2019, č. j. OAM-500/ZA-ZA-P07-VL13-2018,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 5. 2019, č. j. OAM-500/ZA-ZA-P07-VL13-2018 **se z r u š u j e** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Včas podanou žalobou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“) žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 5. 2019, č. j. OAM-500/ZA-ZA-P07-VL13-2018, e. č. B007214 (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž bylo rozhodnuto o neudělení mezinárodní ochrany podle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o azylu“).

II. Napadené rozhodnutí

2. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný shrnul obsah podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 5. 6. 2018 a údajů poskytnutých k této žádosti dne 20. 6. 2018. Z těchto podkladů zejm. vyplývá, že žalobce je ukrajinské národnosti a katolického náboženského vyznání, není členem žádné politické strany nebo hnutí a nikdy se politicky neangažoval a o politiku se nezajímá. Je ženatý na Ukrajině, ale s manželkou již delší čas nežije. Má na Ukrajině rovněž dospělou dceru. Naposledy bydlet v obci K. ve S. r., L. o.
3. Žalobce přijel do ČR za prací a pobýval zde nějakou dobu nelegálně. Poukázal na své zdravotní problémy, které jsou důvodem žádosti o mezinárodní ochranu. V ČR pracuje od roku 2004, dříve jako stavební dělník a také jako kolotočář. Jeho zdravotní stav se po hospitalizaci v Teplicích zlepšil. Se státními orgány na Ukrajině neměl žádné problémy.
4. Žalovaný shromáždil do spisu četné podklady týkající se jednak zdravotního stavu žalobce, a jednak k situaci v zemi původu žalobce. Co se týká zdravotního stavu žalobce, vycházel žalovaný z vyjádření Zdravotnického zařízení Příjemacího střediska Zastávka a vyjádření ošetřující lékařky MUDr. K. a další odborné lékařské nálezy. Z nich vyplývá, že žalobce se léčí pro cirrhosis hepatis, koagulopatii toxonutritivní, periferní polyneuropatii a ascites. Byl mu též diagnostikován organický psychosyndrom a cataracta (šedý zákal), nyní nevhodná k operaci.
5. Co se týká informací o zemi původu, žalovaný vycházel z Informace MZV ze dne 16. 5. 2018, Informace OAMP (Ukrajina) – Politická a bezpečnostní situace ze dne 14. 9. 2018, informace Ukrajina:Segodnja – Co se pro pacienty změnilo v roce 2018 ze dne 7. 1. 2018, zprávy Ukrajina: Argumenty i Fakty – Bezplatné zdravotní výkony pro Ukrajince: úplný seznam ze dne 12. 3. 2018, MEDCOI: Informace sítě místních lékařů pracujících v zemi ze dne 23. 7. 2018 týkající se dostupnosti transplantace jater a žloutenky typu C včetně dostupnosti léků, jakož i gastroenterologické léčby.
6. Ve světle shromážděných podkladů žalovaný hodnotil tvrzení žalobce z hlediska kritérií pro udělení mezinárodní ochrany. V první řadě ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu žalovaný uvedl, že žalobce nebyl ve své vlasti nijak pronásledován pro uplatňování svých politických práv a svobod. Ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu žalovaný uzavřel, že žalobce nemohl ve své vlasti pocítovat důvodnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Hlavním a jediným motivem jeho odchodu z vlasti byla dle jeho vyjádření cesta za

prací a motiv podané žádosti o mezinárodní ochranu je podle jeho vyjádření legalizace pobytu v ČR v souvislosti s jeho zdravotním stavem.

7. Žalovaný uvedl, že považuje žádost žalobce za čistě účelovou, neboť ten ji podal pouze ve snaze upravit si tímto podáním svůj pobyt v ČR a učinil tak až nyní, i když svou vlast opustil již v roce 2004 a od té doby podle něj žije nelegálně v ČR, aniž by mu v tom cokoliv objektivního bránilo. Sám uvedl, že pokud by nebylo jeho zdravotních problémů, o mezinárodní ochranu by nežádal a pobýval by dále v ČR nelegálně.
8. Ke zdravotnímu stavu žalobce žalovaný uvedl, že na Ukrajině neexistuje diskriminace na základě pohlaví, náboženství, národnosti či příslušnosti k sociální skupině či pro zastávání politických názorů. Nelze dovodit, že by právě osobě žalobce nebyl umožněn přístup ke zdravotní péči. Žalovaný odkázal na informace MEDCOI založené ve správním spisu. Podle názoru žalovaného žalobci nebrání žádné skutečnosti ve využití lékařské péče v jeho domovině. Účelem azylu pak není zajistit žadateli vyšší standard zdravotní péče než v jeho domovině.
9. Žalovaný dále hodnotil podmínky pro udělení azylu z humanitárních důvodů, přičemž neshledal žádný důvod zvláštního zřetele hodný pro udělení této formy azylu. Podle lékařských zpráv, které měl žalovaný k dispozici, je jeho nepříznivý zdravotní stav zapříčiněn zejm. dlouhodobým užíváním alkoholu. Pokud žalobce z vlastního rozhodnutí svým životním stylem svůj zdravotní stav zhoršoval a znovu užíval alkohol, i když byl lékaři seznámen s důsledky svého počínání, pak lze zhoršení jeho zdravotního stavu přičítat pouze jemu samotnému. Aniž by žalovaný chtěl snižovat tíži zdravotních obtíží žalobce, musí konstatovat, že z podkladů nelze dovodit, že by byl žadatel aktuálně v ohrožení života nebo že by zdravotní stav byl tak závažný, aby bylo možno jej označit za hodný zvláštního zřetele. Žalovaný odkázal na informace MEDCOI, podle nichž je na Ukrajině dostupná léčba hepatologa, gastroentrologa, i léky potřebné u hematologické léčby. Zdravotní stav žalobce nedosahuje vysokého standardu výjimečných okolností a závažných humanitárních důvodů. Proto mu nebyl humanitární azyl udělen.
10. Co se týče chybějících vazeb žalobce na Ukrajinu (nikoho tam nemá), žalovaný uvedl, že tam žalobce měl zaměstnání a tvrzené ekonomické potíže v zemi původu nelze považovat za azylově relevantní. Samotná existence ozbrojeného konfliktu na východní Ukrajině není důvodem pro udělení azylu, přičemž žalobce z inkriminovaných oblastí nepochází.
11. Žalovaný dále posuzoval podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Vycházel v tomto ohledu z týchž podkladů jako při posouzení podmínek pro udělení azylu. Žalovaný dospěl k názoru, že žalobce neuvedl a ani žalovaný nenalezl žádné skutečnosti, na základě nichž by mohla žalobci hrozit v případě návratu do vlasti vážná újma uložením či vykonáním trestu smrti. Dále zkoumal, zda žalobci nehrozí nebezpečí vážné újmy spočívající v mučení či nelidském zacházení nebo trestání. Uvedl, že z judikatury ESLP vyplývá, že pouhá možnost špatného zacházení nemá sama o sobě za následek porušení čl. 3 Evropské úmluvy. Aby bylo možno považovat trest za ponižující, musí ponižení

a pokoření dosáhnout mimořádného stupně úrovně, jejíž ohodnocení závisí na souhrnu všech okolností případu. Žalovaný v případě žalobce k takovému závěru nedospěl.

12. Žalobce neměl během svého pobytu ve vlasti žádné konkrétní problémy s ukrajinskými státními orgány či bezpečnostními složkami, natož v míře odpovídající mučení či nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. Žalobce nikdy nebyl ve vlasti trestně stíhán. Žalovaný dodal, že ze zpráv o zemi původu plyne, že žalobce by v případě svého návratu do vlasti nebyl nijak postižen. Po zhodnocení všech podkladů žalovaný uzavřel, že žalobci nehrozí v případě návratu do vlasti přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu.
13. Ohledně ozbrojeného konfliktu na jihovýchodě Ukrajiny žalovaný uvedl, že je si vědom střetů mezi ukrajinskými bezpečnostními složkami žalovaný uvedl, že žalobce žil naposled ve Lvovské oblasti, která se nachází pod plnou kontrolou centrální proevropsky orientované vlády. Případné vycestování žalobce není v rozporu s mezinárodními závazky ČR.
14. Jelikož nebyly splněny podmínky pro udělení ani jedné z forem mezinárodní ochrany, byla žádost zamítnuta.

III. Žaloba

15. V žalobě proti napadenému rozhodnutí žalobce uvedl následující žalobní body. Předně uvedl, že napadené rozhodnutí trpí nedostatečným zdůvodněním ve vztahu k možnosti udělit mu doplňkovou ochranu podle ustanovení § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, tedy důvodu spočívajícího v tom, že žalobci hrozí nebezpečí vážné újmy spočívající v mučení či nelidském nebo ponižujícím zacházení v souvislosti s jeho zdravotním stavem.
16. Podle názoru žalobce měl žalovaný lépe zdůvodnit, z jakých rozsudků ESLP vycházel. Žalovaný zřejmě vycházel z rozsudku ESLP ze dne 25. 3. 1993 ve věci Costello-Roberts proti Spojenému království, stížnost č. 13134/87. Tento závěr je však naprosto irelevantní pro posouzení žádosti žalobce z hlediska doplňkové ochrany. Žalobce v tomto ohledu poukázal na závěry komentáře k zákonu o azylu (Kosař, D., Molek, P., Honusková, a kol., Zákon o azylu. Komentář, Wolters Kluwer, s. 183).
17. Žalobce v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany prezentoval obavy z návratu do vlasti v souvislosti se svým zdravotním stavem ve spojení s nedostatečným přístupem ke zdravotní péči na Ukrajině. Odkázal v této souvislosti na rozsudek ESLP ve věci Paposhvili proti Belgii, kde ESLP dospěl k závěru, že k porušení čl. 3 Úmluvy může dojít i v situaci, kdy je vyhošťována vážně nemocná osoba, u níž závažné důvody zavdávají domněnku, že nedostatek hodné péče či přístupu k ní v přijímací zemi představuje riziko skutečného nebezpečí vážného, rychlého a nevratného zhoršení zdravotního stavu.

18. Příslušné orgány musí ověřit nejen to, zda je zdravotní péče dostupná v přijímajícím státě a vhodná k léčbě onemocnění tak, aby cizinec nebyl vystaven zacházení rozpornému s čl. 3 Úmluvy, ale musí též zvážit, zda je přístup k vhodné péči a zdravotnickým zařízením reálný. V případě pochybností je třeba opatřit si záruky.
19. Neudělení mezinárodní ochrany má podobně jako vyhoštění za následek povinnost vycestování do země původu. V případě navrácení žalobce na Ukrajinu existuje důvodná pochybnost o tom, zda by se mu v jeho situaci dostalo zdravotní péče v takové míře, aby nedošlo ke zhoršení jeho zdravotního stavu. Tato obava je přitom relevantní z hlediska možného udělení doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a odst. 2 písm. b) či d) zákona o azylu.
20. Ve vztahu k posouzení doplňkové ochrany také žalovaný neodkázal na žádné lékařské zprávy, a proto není zřejmé, jaké závěry z nich dovozuje. Napadené rozhodnutí ve výroku o udělení doplňkové ochrany nevychází ze shromážděných podkladů pro vydání rozhodnutí. Žalovaný tedy nedostatečně zjistil skutkový stav a v důsledku toho vydal nezákonné rozhodnutí.
21. Z uvedených důvodů žalobce navrhl zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

22. Pokud jde o námitku žalobce nedostatečného odůvodnění napadeného rozhodnutí ve vztahu k možnosti udělit mu doplňkovou ochranu podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu žalovaný uvádí, že po zhodnocení výpovědi jmenovaného o okolnostech jeho pobytu ve vlasti před odchodem ze země, posouzení jeho hlavních motivů k odchodu z vlasti a výše citovaných aktuálních informačních pramenů nedospěl správní orgán rozhodující ve věci k závěru, že by mu v případě návratu do vlasti hrozilo přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu.
23. V záležitosti obavy jmenovaného v případě jeho návratu do vlasti ohledně jeho pochybnosti o tom, zda by se mu dostalo zdravotní péče, aby nedošlo ke zhoršení zdravotního stavu, žalovaný sděluje, že v průběhu řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany se řádně zabýval zdravotním stavem jmenovaného a možnostmi léčby (zdravotní stav způsobený jmenovaným, a to nadměrným užíváním alkoholu).
24. Žalovaný doplňuje, že žalobce dle svých slov nebyl ve své vlasti nikdy členem žádné politické strany nebo skupiny, nikdy se politicky neangažoval a o politiku se dle jeho slov nezajímá. Neuvedl ani nic dalšího, z čeho by vyplývalo, že ve své vlasti jakýmkoliv způsobem uplatňoval svá politická práva a svobody či byl jen jakkoliv na Ukrajině veřejně činný, dle svých výpovědí rovněž nikdy neměl na Ukrajině žádné problémy se státními orgány své vlasti a ze své vlasti a v roce 2004 vycestoval do České republiky dle jeho vlastního vyjádření za prací, tj. nikoliv kvůli jakýmkoliv politickým problémům.
25. Žalovaný si dovoluje připomenout, že za celou dobu jeho pobytu v České republice se žalobce ani nepokusil legalizovat si zde pobyt, vědomě zde pobýval nelegálně, a nebyl

schopen ani žalovanému vysvětlit, jak získal na území České republiky svůj cestovní doklad, podle něj nikdy na Ukrajinu nevycestoval ani nenavštívil zastupitelský úřad Ukrajiny v České republice. Sám ostatně výslovně uvedl, že o mezinárodní ochranu by nežádal a dále by v České republice pobýval nelegálně, pokud by neměl zdravotní problémy a nebyl odvezen sanitkou do nemocnice. S ohledem na uvedené je zcela zjevné, že jediným důvodem k podání žádosti o mezinárodní ochranu v České republice výše jmenovaným je snaha o legalizaci pobytu za účelem zajištění si zdravotní péče hrazené státem. Pokud však má žalobce snahu setrvat na území České republiky za účelem výkonu pracovní činnosti či léčby, musí se podrobit režimu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů, který mu k tomu při splnění všech zákonných podmínek dává řadu možností. Pro tyto účely nelze zneužívat specifický institut mezinárodní ochrany.

26. Žalovaný i nadále považuje žádost jmenovaného o udělení mezinárodní ochrany za ryze účelově podanou, neboť ji podal pouze ve snaze upravit si tímto podáním svůj pobyt v České republice a učinil tak až v roce 2018, i když svou vlast opustil již v roce 2004 a od té doby žil v České republice nelegálně, aniž by mu v tom cokoliv objektivního bránilo. Z obsahu správního spisu žalovaný nezjistil žádnou skutečnost, která by nasvědčovala tomu, že jmenovaný v zemi původu zastával názory ohledně tvrzených původců pronásledování ani netvrdil, že by veřejně či jinak zastával určité názory, které by byly v rozporu s názory uznávanými tamním režimem a byl na základě této skutečnosti cíleně a intenzivně pronásledován.
27. Žalovaný v podrobném odůvodnění napadeného rozhodnutí jasně a srozumitelně vyhodnotil důvody, pro něž žalobce žádá o udělení mezinárodní ochrany z hlediska všech forem této ochrany a s ohledem na jeho příběh, který pak hodnotil s ohledem k informacím, které si za tímto účelem v dostatečném množství a přiměřené aktuálnosti obstaral. Žalovaný trvá na tom, že v rámci důkazního řízení se tak zabýval všemi skutečnostmi, které žalobce sdělil, zjistil skutečný stav věci a opatřil si potřebné podklady pro rozhodnutí. Těmito důvody tedy žalobce vymezil rozsah zjišťování skutečného stavu věci správním orgánem, neboť pouze jen v rozsahu důvodů, které jmenovaný v průběhu správního řízení uvedl, má žalovaný povinnost zjišťovat skutečný stav věci. Obsah správního spisu dokládá, že této povinnosti správní orgán beze zbytku dostál. Žalovaný tak po provedeném řízení dospěl k jednoznačnému závěru, že žalobce ve vlasti neměl žádné potíže relevantní z pohledu možného udělení mezinárodní ochrany v některé z jejích forem a ani v případě návratu mu nehrozí nebezpečí vážné újmy.
28. V podrobnostech pak žalovaný odkazuje na odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí, s nímž se plně ztotožňuje. Z tohoto důvodu žalovaný nepovažuje za nutné opakovat znovu v souvislosti s žalobními námitkami argumentaci, která by se shodovala s argumenty uvedenými v rozhodnutí, ale pouze na ně pro účely soudního přezkumu v podrobnostech odkazuje.
29. Jak z uvedeného vyplývá, má žalovaný za to, že se při posuzování žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany nedopustil žádné nezákonnosti. Napadené rozhodnutí

bylo podle názoru žalovaného vydáno v souladu se zákonem o azylu a správním řádem, na základě dostatečných a řádným způsobem opatřených podkladů.

V. Správní spis

30. Ve správním spisu je založena žádost o udělení mezinárodní ochrany ze dne 5. 6. 2018, poskytnutí údajů k podané žádosti a protokol o pohovoru k žádosti ze dne 20. 6. 2018. Žalobce uvedl, že se zde hodlá léčit. Na Ukrajinu už se nemůže vrátit, protože nemá peníze a nikoho tam nemá, manželka už si našla jiného partnera. Jeho zdravotní potíže spočívají v tom, že špatně dýchá a bere prášky na otoky nohou (problémy s chůzí). Ve spisu jsou v kopii založeny též podklady z řízení o udělení správního vyhoštění a zdravotnická dokumentace žalobce.
31. Konkrétně o zdravotním stavu žalobce vypovídají zejm. lékařské zprávy ze Zdravotnického zařízení Ministerstvo vnitra v Příjímacím středisku Zastávka, z nichž vyplývá alkoholická cirhóza jater s ascitem a periferní polyneuropatií, jakož i počínající demence spojená s abusem alkoholu. Zdravotní stav se podle lékařských zpráv bude mít tendenci zhoršovat. Díky abstinenci se však přece jen určité zlepšení dostavilo (občasná zmatenost). Podle výstupní lékařské prohlídky ze dne 26. 6. 2018 je ascites po dvou punkcích v regresi. Správní spis obsahuje též zprávy z Nemocnice Teplice a Nemocnice Ivančice a vyjádření praktické lékařky v zastávce MUDr. M. K. ze dne 4. 1. 2019.
32. Dále žalovaný shromáždil materiály vztahující se k zemi původu žalobce, které se týkají jednak návratové politiky Ukrajiny (Informace MZV ČR ze dne 16. 5. 2018 „Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti“ či Informace MZV OAMP ze dne 14. 9. 2018 „Politická a bezpečnostní situace, mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, vojenská služba, vnitřně přesídlené osoby“, Informace Ukrajina Segodnja ze dne 7. 1. 2018 (Co se pro lékaře a pacienty změnilo v roce 2018) a zejm. Informace sítě místních lékařů pracujících v zemích původu ze dne 23. 7. 2018 „Dostupnost transplantace jater a hematologické léčby včetně dostupnosti léků“ a Informace belgického Generálního ředitelství úřadu pro cizince ze dne 6. 9. 2018 „Přístup k léčbě artézie žlučového a splenomegalie a transplantace jater včetně cen léků“.
33. Žalobce při seznámení s podklady pro rozhodnutí již další doplnění podkladů nenavrhl a vyjádřit se k těmto podkladům nechtěl.

VI. Posouzení věci krajským soudem

34. Žaloba byla podána osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), ve lhůtě stanovené v ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu.
35. Soud ve věci rozhodl v souladu s ust. § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci řízení s tímto postupem souhlasili (nevyjádřili výslovný nesouhlas s tímto postupem) a krajský soud nepovažoval ústní projednání věci za nezbytné.
36. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (ust. § 75 odst. 2 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46

odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice).

37. Žaloba je důvodná.

38. Žalobce podanou žalobou brojil proti nezákonnosti a nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, které bylo vydáno na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci a při nezohlednění všech rozhodných okolností ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu. Brojil však pouze proti posouzení podmínek pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu ustanovení § 14a odst. 1 a 2 písm. b), d) zákona o azylu.

39. Podle ustanovení § 14a odst. 1 zákona o azylu *platí, že „doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu **brozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2** a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.“*

40. Podle ustanovení § 14a odst. 2 zákona o azylu se za „*vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) **mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu**, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) **pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.***“

41. Pokud jde o důkazní standard, tj. riziko (pravděpodobnost) způsobení vážné újmy, ustanovení § 14a odst. 1 zákona o azylu stanoví test „reálného nebezpečí“ (hrozba „skutečného nebezpečí vážné újmy“). Tento důkazní standard zjednodušeně definuje, jak vysoká musí být pravděpodobnost, že dojde k vážné újmě. K testu „reálného nebezpečí“ existuje ustálená judikatura NSS [viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, sp. zn. 2 Azs 71/2006; rozsudek NSS ze dne 21. 5. 2008, sp. zn. 2 Azs 48/2007; a rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, sp. zn. 5 Azs 66/2008] i Ústavního soudu [nález ÚS ze dne 30. 1. 2007, sp. zn. IV. ÚS 553/06, bod IV. c)].

42. V rozsudku ze dne 26. 3. 2008, sp. zn. 2 Azs 71/2006, NSS definoval test „reálného nebezpečí“ následovně: „*Reálným nebezpečím (srov. rovněž § 14a odst. 1 zákona o azylu, jež užívá ve stejném významu slovní spojení ‚skutečné nebezpečí‘) nutno rozumět, že ve významném procentu případů obdobných situací stěžovatele dojde k nežádoucímu následku, takže stěžovatel má dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho. (...) Test ‚reálného nebezpečí‘ je vůči stěžovateli přísnější než test ‚přiměřené pravděpodobnosti‘ [viz bod I.1 a rovněž komentář k § 12 písm. b) AZ]. Ani test ‚reálného nebezpečí‘ ale nedosahuje intenzity trestního standardu ‚nade vší pochybnost‘, ani důkazního standardu užívaného v zemích common law v civilních věcech [vyšší pravděpodobnost že ano, než že ne (balance of probabilities)].“*

43. S žalobcem lze souhlasit v tom směru, že tzv. humanitární případy (někdy označované i jako „zdravotnické případy“), kdy jedinci nehrozí po návratu do jeho země původu mučení nebo nelidské zacházení ze strany státu či nestátních subjektů, ale z objektivních důvodů (tj. bez nutnosti komisivního jednání státu či jiných subjektů), např. z důvodu nedostatku zdravotní péče poskytované osobám v terminálním stadiu choroby AIDS (viz D. proti Spojenému království, rozsudek ESLP ze dne 2. 5. 1997, stížnost č. 30240/96), patří pod rozsah § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu a je tedy v případě hrozící vážné újmy na zdraví či životě třeba zkoumat, zda se o takový případ nejedná.
44. Aplikace § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu na tzv. „humanitární kauzy“ je dovoditelná i z judikatury Nejvyššího správního soudu, který dovodil, že *„[n]elze jistě vyloučit, že by doplňková ochrana byla cizinci udělena i z důvodů nedostatečné úrovně zdravotní péče v zemi původu; tato nedostatečnost by však musela dosahovat úrovně označitelné za mučení nebo nelidské či ponižující zacházení, jak na ně pamatuje ... § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu“* (viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2007, sp. zn. 2 Azs 30/2007 - 69).
45. Žalobci lze přitakat také v tom ohledu, že citace závěrů rozsudku ESLP Costello Roberts (rozsudek ze dne 25. 3. 1993, stížnost č. 13134/87 - bod 30 rozsudku ESLP) není zcela přiléhavá ke skutkovému příběhu žalobce. Citace komentáře k zákonu o azylu (D. Kosař) uvedená žalobcem je zcela korektní. V případě rozsudku ESLP Costello Roberts se jednalo se o případ „mučení“ ve zcela jiném kontextu než v případě vážné újmy, která je uvažovatelným možným rizikem hrozícím žalobci. Problém je v tom, že žalovaný nijak dále koncept vážné újmy nerozvádí a z napadeného rozhodnutí tak ani náznakem neplyne, zda by bylo možno vztáhnout tuto konstrukci na případ žalobce, anebo nikoliv.
46. Přitom žalovaný ve správním spisu shromáždil dostatečné zprávy o zemi původu a relevantní zdravotnickou dokumentaci žalobce, z níž vycházel při posouzení podmínek pro udělení humanitárního azylu. Ve vztahu k možnosti udělení doplňkové ochrany „z humanitárních důvodů“, které v tomto případě představují gros žalobcova „azylového“ příběhu a také jediný důvod jeho žádosti o mezinárodní ochranu, však napadené rozhodnutí zcela mlčí.
47. V tomto případě nestačí jen poukázat na závěry, které žalovaný (na tomto místě zcela přezkoumatelně) dovodil ve vztahu k azylu jako primární formě mezinárodní ochrany, a to zejm. humanitárnímu azylu (§ 14 zákona o azylu). Ze skutkových zjištění žalovaného vyplývá, že zdravotní problémy žalobce se rozvíjely v průběhu jeho nelegálního pobytu na území ČR po léta, a to zejm. v souvislosti s jeho abusem alkoholu (následkem je cirhóza jater i další gastrické obtíže). Žalobce se po několika hospitalizacích začal kontinuálně léčit v ČR a teprve poté si podal žádost o udělení mezinárodní ochrany. Skutečnost, že žalobcovy zdravotní obtíže v zásadě vyplývají z jeho životního stylu (zejm. abusů alkoholu), však nezavazuje žalovaného povinnosti hodnotit objektivně jeho důvody i ve vztahu k podmínkám doplňkové ochrany ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) a d) zákona o azylu.

48. Posouzení ve vztahu k možnosti rizika „vážné újmy“ je ve vztahu k posouzení podmínek pro udělení humanitárního azylu subsidiární, ovšem nikoliv totožné. Žalovaný se měl v napadeném rozhodnutí opětovně zabývat relevancí zdravotního stavu žalobce z hlediska podmínek pro udělení doplňkové ochrany. Místo toho však setrval u pouhých typových odstavců, které se k věci nevztahují, neboť z tvrzení žalobce je zcela jasné, že se žádného mučení či trestání ze strany státních orgánů v zemi původu neobává. Žádné zdůvodnění nelze najít ani k argumentaci a limine ve vztahu ke konstrukci rozporu vycestování cizince s mezinárodními závazky ČR (vnitrostátní varianta doplňkové ochrany). Z pohledu této možnosti doplňkové ochrany lze ovšem poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2007, sp. zn. 2 Azs 30/2007-69, podle něhož snížení úrovně zdravotní péče nepředstavuje v zásadě porušení mezinárodních závazků ČR (tady konkrétně čl. 13 Evropské sociální charty).
49. Krajský soud není povolán k tomu, aby odůvodnění přezkoumávaných rozhodnutí správních orgánů nějak doplňoval či přetvářel. Pokud napadené rozhodnutí ve vztahu ke skutkovým okolnostem případu postrádá nezbytné právní hodnocení, jde o vadu ve smyslu ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s. Napadené rozhodnutí není stran posouzení podmínek pro udělení doplňkové ochrany postaveno na dostatečném zdůvodnění, které by odpovídalo skutkovým okolnostem předmětné věci.
50. Za této situace nezbyvá než uzavřít spolu se žalobcem, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů v otázce možnosti aplikace ustanovení § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, příp. ve spojení s ustanovením § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, k němuž žalovaný rovněž bližší zdůvodnění závěry o neaplikaci tohoto ustanovení do napadeného rozhodnutí nevětlil.

VII. Závěr a náhrada nákladů řízení

51. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud rozhodl tak, že napadené rozhodnutí zrušil a věc žalovanému vrátil k dalšímu řízení. V něm bude žalovaný vázán právním názorem krajského soudu obsaženým v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s.ř.s.). Zároveň bude povinen vyhodnotit případnou změnu okolností (změnu zdravotního stavu), k níž mohlo dojít během trvání tohoto soudního řízení, a nově tak vyhodnotit podmínky pro udělení mezinárodní ochrany en bloc k datu vydání nového rozhodnutí žalovaného.
52. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 s.ř.s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci nebyla žádnému z účastníků přiznána náhrada nákladů řízení, neboť úspěšný žalobce žádné náklady neuplatnil a ani soud ze spisu nezjistil, že by jim nějaké vznikly. Žalovaný nebyl ve věci úspěšný a jde o správní orgán, jemuž se v souladu s ustálenou judikaturou obvykle náhrada nákladů ani v případě úspěchu ve věci nepřiznává.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 29. září 2020

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.